

กรณีศึกษาความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้ระบบยื่นเอกสารสินค้าออกอิเล็กทรอนิกส์

สวลิ งามกิจปราโมทย์

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการการขนส่งและโลจิสติกส์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

เมษายน 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ สวลี งามกิจปราโมทย์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการขนส่งและโลจิสติกส์
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....
(ดร. ฉกร อินทร์พยุ่ง) ประธาน

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....
(ดร. ฉกร อินทร์พยุ่ง) ประธาน

..... กรรมการ
(ดร. มานะ เขวาร์ตัน)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการขนส่งและโลจิสติกส์
ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)
วันที่ 2 เดือน 14 ๒๕๖๖ พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยการได้รับความช่วยเหลือและการให้คำปรึกษาแนะนำ
แนวทางที่ถูกต้องและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องจาก ดร. ฌกร อินทร์พยุง ที่ปรึกษางานนิพนธ์
ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาด้วยดีตลอดระยะเวลาในการดำเนินการจัดทำงานนิพนธ์ฉบับนี้
ซึ่งผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและเสียสละเวลาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณ
ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ฝ่ายการค้าต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์
แต่ละแห่ง ที่ได้กรุณารับเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา และให้คำแนะนำ ตลอดจนการตอบ
แบบสอบถามเพื่อให้สอดคล้องกับงานนิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่บริษัทผู้ส่งออกแต่ละแห่ง ที่ได้กรุณาตอบ
แบบสอบถาม และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ใน
การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ซึ่งผู้ศึกษาจะได้
นำไปใช้ต่อไปในอนาคต

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณบิดา มารดา และเพื่อน ๆ นิสิตระดับปริญญาโท วิทยาลัยชนสงฆ์
และโลจิสติกส์ รุ่นที่ 3 ทุกคน ที่คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และเป็นกำลังใจ ส่งผลให้งานนิพนธ์
ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ตามวัตถุประสงค์

สวลี งามกิจปารโมทย์

48924575: สาขาวิชา: การจัดการการขนส่งและโลจิสติกส์; วท.ม. (การจัดการการขนส่งและโลจิสติกส์)

คำสำคัญ: การยื่นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

สวลี งามกิจปราโมทย์: กรณีศึกษาความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้ระบบยื่นเอกสารสินค้าออกอิเล็กทรอนิกส์ (THE FEASIBILITY STUDY ON E-EXPORT DOCUMENT TRADE LINK) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: ฉกร อินทร์พยุง, Ph.D. 93 หน้า. ปี พ.ศ. 2550.

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาถึงการนำระบบ Electronics มาใช้กับขั้นตอนทำงานด้านเอกสารส่งออกตลอดจนการนำส่งเอกสารส่งออกไปถึงปลายทางแล้วเสร็จ ด้วยระบบที่ชื่อว่า E-Export Document Trade Link ของธนาคาร กรุงสยาม จำกัด เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ประเมินผลว่าระบบนี้สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับศูนย์ธุรกิจต่างประเทศของธนาคารได้จริงหรือไม่ โดยมีขอบเขตคือ 1. นำระบบมาทดลองใช้และศึกษาเฉพาะกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่ส่งสินค้าออกไปประเทศญี่ปุ่น (ภายใต้โครงการนำร่อง) เพราะเอกสารที่ผู้ส่งออกและผู้นำเข้าได้ตกลงกันนั้น ไม่มีความยุ่งยากและซับซ้อนของการจัดเตรียมเอกสารของผู้ส่งออก โดยทั่วไปบริษัทจะต้องขอเอกสารเพื่อยื่นประกอบดังนี้ บัญชีราคาสินค้า ใบแจ้งบรรจุหีบห่อ B/L หรือ Sea Waybill และเอกสารอื่น ๆ ที่ผู้ส่งออกเป็นผู้ออกเอง แล้วแต่ที่มีการตกลงกัน 2. L/C อนุญาตให้สามารถยื่นแสดงเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ตามกฎกติกาของ EUCP ได้ วิธีที่ใช้ในการศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือเจ้าหน้าที่ด้านการค้าต่างประเทศ ของธนาคาร และ บริษัทผู้ส่งออก โดยใช้แบบสอบถามในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุป

ผลจากการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ระบบยื่นเอกสารสินค้าออกอิเล็กทรอนิกส์ ผ่าน E-Export Document Trade Link นั้น สามารถลดต้นทุนของผู้ส่งออกได้ 2 ประเด็นด้วยกันคือทั้งด้านต้นทุนค่าธรรมเนียมการให้บริการ และต้นทุนด้านเวลาการจัดส่งเอกสาร และทำให้เกิดประโยชน์ทั้งผู้ส่งออกและธนาคาร ด้านผู้ส่งออกคือ ลดค่าใช้จ่ายในการจัดส่งเอกสาร ลดเวลาในการเดินทางมาธนาคาร และทำให้เอกสารถึงปลายทางเร็วขึ้น ผู้ส่งออกก็ได้รับเงินเร็วขึ้นเป็นต้น ส่วนประโยชน์ต่อธนาคารคือ เพิ่มภาพลักษณ์ที่ดี เพิ่มบริการแบบใหม่ ป้องกันเอกสารสูญหายระหว่างทาง ป้องกันเอกสารชำรุดจากขั้นตอนทำงานของเจ้าหน้าที่ ลดขั้นตอนทำงาน ลดจำนวนการใช้กระดาษ เหลือพื้นที่ใช้สอยในการทำงาน และขยายเวลาให้บริการส่งเอกสารมากกว่าเดิม เมื่อเทียบกับระบบยื่นเอกสารกระดาษ

48924575: MAJOR: TRANSPORT AND LOGISTICS MANAGEMENT;
M.Sc. (TRANSPORT AND LOGISTICS MANAGEMENT)

KEYWORD: ELECTRONIC EXPORT DOCUMENT

SAWALEE NGAMKITPRAMOTE: THE FEASIBILITY STUDY ON E-EXPORT
DOCUMENT TRADE LINK. ADVISOR: NAKORN INDRA-PAYOONG, Ph.D. 93 P. 2007.

This research is to investigate the implementation of E-export document trade link of Bank of Siam Company Limited and to evaluate whether the E-export trade link system can improve the competitiveness of the export section of the bank. The research will focus on two aspects. The first aspect is the implementation of the system and then studying target customers who are exporters trading with Japan (under the pilot project). The reason is that there is no complication and overlapping in document preparation. Generally, the required documents are Commercial Invoice, Packing List, Bill of Lading/ Sea Waybill, and the other are documents issued by exporters on the basis of the agreement. The second aspect is the Letter of Credit permitted to be presented in the form of E-document subject to the EUCP rules. The sample of the study consisted of the export trading officers of the bank and the exporters (customers). A set of questionnaires was used in collecting the data and the data were then analyzed to make the summary.

The research findings indicate that the E-export trading link system can reduce the cost of service fees and the time in sending the documents. It is beneficial to both the exporters and the bank. The benefits to the exporters are reduction of the expense in sending documents, reduction of time in visiting the bank, the documents reaching the destination more quickly, and thus, the exporters being able to get paid quicker. The benefits to the bank are promoting a good image, providing a new kind of service, preventing the loss of documents, protecting the damage of documents arising from the authorities' working steps, reducing steps of working procedure, reducing the paper cost, having more space in the working place, and providing more time extension in document delivery service.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารส่งออก.....	9
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce)	10
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (E-Document)	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
3 วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย.....	26
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	26
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	27
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	27
แผนวิธีการดำเนินการวิจัย	28
4 ผลการศึกษาวิจัย	29
ลักษณะขั้นตอนการทำงานในระบบการยื่นเอกสารกระดาษในปัจจุบัน.....	29
ลักษณะขั้นตอนการทำงานในระบบการยื่นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์.....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เปรียบเทียบระบบขั้นตอนการทำงานยื่นเอกสารกระดาษในปัจจุบันกับยื่นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ผ่าน E-Export Document Trade link.....	35
สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของธนาคารทั้ง 3 แห่ง	38
สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของบริษัทผู้ส่งออกทั้ง 5 แห่ง	43
ประโยชน์ของการนำระบบ E-Export Document Trade Link กับเอกสารอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ต่อผู้ส่งออก.....	46
ประโยชน์ของการนำระบบ E-Export Document Trade Link กับเอกสารอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ต่อธนาคาร	47
5 สรุปและข้อเสนอแนะ	51
สรุปผลการศึกษา.....	51
ข้อเสนอแนะ	52
บรรณานุกรม	54
ภาคผนวก.....	56
ภาคผนวก ก	57
ภาคผนวก ข	63
ภาคผนวก ค	69
ภาคผนวก ง	71
ภาคผนวก จ.....	77
ภาคผนวก ฉ	82
ภาคผนวก ช	86
ภาคผนวก ซ	90
ประวัติย่อของผู้วิจัย	93

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4-1 แสดงขั้นตอนการทำงานยื่นเอกสารกระดาษในปัจจุบัน กับ ยื่นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ผ่าน E-Export Document Trade Link	32
4-2 แสดงต้นทุนค่าธรรมเนียมให้บริการ (ต่อฉบับ).....	35
4-3 แสดงต้นทุนด้านเวลาที่ให้บริการ (ต่อฉบับ)	37

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2-1 ปัญหาด้านเอกสาร และกระบวนการ โลจิสติกส์ การนำเข้า-ส่งออก.....	16
2-2 ระบบ TradeNet Singapore	17
2-3 อินโฟพอร์ต เป็นการพัฒนาระบบ Single-Window เพื่อเชื่อมโยงระบบ TradeNet, ระบบของภาคธนาคาร, ภาคการขนส่ง และโลจิสติกส์ (PortNet, Jurong Port)	18
2-4 Optimized Network Topology China E-Port.....	19
2-5 หน้าหลักของการเข้าสู่ One Stop Export E-Service Center	20
2-6 การเชื่อมโยงกระบวนการนำเข้าส่งออกให้เป็นระบบ Single Window Entry และ Paperless	22
2-7 การเชื่อมโยงของระบบ The Generation of Negotiable Document - Concept.....	23
2-8 การเชื่อมโยงของระบบ Generation of Negotiable Electronic Records - Process	24
3-1 แผนวิธีการดำเนินการวิจัย	28
4-1 แสดงขั้นตอนการไหล/ การปฏิบัติงานของการยื่นเอกสารกระดาษในปัจจุบัน.....	30
4-2 แสดงขั้นตอนการไหล/ การปฏิบัติงานของการยื่นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ผ่าน E-Export Document Trade Link.....	31
4-3 บริษัทผู้ส่งออกทำการลงทะเบียน	48
4-4 การกรอกข้อมูลในตัวแลกเงิน	48
4-5 ตัวอย่างเอกสารส่งออก.....	49
4-6 การส่งข้อมูลเอกสารส่งออกมาที่อีเมลกลางของระบบธนาคาร	49
4-7 กระบวนการของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เข้าสู่ระบบของธนาคาร.....	50
4-8 เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์	50